

Comunicat de Presă - 17 Noiembrie 2022

Ziua Națională fără Tutun

“Țigările dăunează oamenilor și planetei!”

Anual, a treia zi de joi din luna noiembrie, marchează Ziua Națională fără Tutun, prilej de a readuce în atenția publicului consecințele pe termen lung, atât a fumatului activ cu un trend ascendent, vizibil la utilizarea dispozitivelor electronice și tutunului încălzit, cât și a fumatului pasiv.

În anul 2022, campania se îndreaptă către efectele negative ale fumatului asupra oamenilor și asupra mediului, de la cultivarea tutunului, până la producție și consum. Statisticile la nivel mondial sunt îngrijorătoare deoarece fumatul contribuie la încălzirea globală, fiind responsabil de eliberarea a peste 80 milioane de tone de CO₂/anual (14g CO₂/per țigară), cantitate echivalentă cu emisiile generate de 17 milioane de vehicule pe benzină. Popularizarea țigărilor electronice adâncește problema deșeurilor deoarece acestea conțin metale grele, plastic și baterii, care aruncate necorespunzător sunt generatoare de deșeuri periculoase.

La nivelul Uniunii Europene consumul de tutun este responsabil pentru aproape 700.000 de decese în fiecare an, decese premature, aproximativ 50% dintre fumători mor cu aproximativ 14 ani mai devreme. În ciuda progreselor considerabile înregistrate în ultimii ani, numărul fumătorilor în UE este încă ridicat – 26% din populația totală și 29% dintre tinerii europeni cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani fumează.

În ceea ce privește consumul de tutun, în România 30,7% dintre adulții cu vârstă de minimum 15 ani (40,4% bărbați și 21,7% femei) consumă curent o formă de tutun: țigări convenționale, dispozitive electronice sau produse cu tutun încălzit. Aproape jumătate din

populația României declară expunere cel puțin o dată pe săptămână la tutun, conform Eurostat, 2019, iar profilul fumătorului român evidențiază cel mai mare procent de fumători în rândul persoanelor cu studii medii, urmate de persoanele cu studii postliceale și studii superioare, iar pe ultimul loc persoanele cu cel mult 10 clase, o diferență semnificativă dacă o comparăm cu alte state Europene unde persoanele cu studii superioare au cel mai scăzut procent de fumători. Dependența de tutun este o BOALĂ și nu este un obicei, un viciu, o plăcere, o libertate sau alegerea unui stil de viață.

Subprogramul de Prevenire și Combatere a Consumului de Tutun al Ministerului Sănătății se desfășoară în doar 6 unități sanitare: Institutul de Pneumoftiziologie “Marius Nasta” București, Institutul de Urgență pentru Boli Cardiovasculare “Prof. Dr. C. C. Iliescu București, Spitalul Victor Babeș Timișoara, Spitalul Județean Târgu Mureș, Spitalul Județean Focșani și Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie Iași. În aceste centre se realizează consilierea specifică dependenței de tutun prin educație terapeutică, suport comportamental, asistență psihologică și farmacoterapie.

La nivel național încurajarea renunțării la fumat a continuat și prin activități de consiliere telefonică: linia Telefonică gratuită - Tel Verde STOP FUMAT: 0800878738628, activități de informare prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare: rețele de socializare, pagina de internet. Numărul total de persoane care au apelat gratuit linia telefonică Tel Verde - STOP FUMAT în anul 2022 a fost de 4.229. S-a remarcat o creștere exponențială a numărului total de persoane care au accesat informații în mediul virtual, în vederea renunțării la fumat: octombrie 2022 – 69.841 persoane, 2021 – 87.389 persoane, 2020 – 81.826 persoane, 2019 – 37.510 persoane; cu toate acestea numărul total de persoane care au beneficiat de tratament medicamentos la nivel național, în vederea renunțării la fumat, a scăzut semnificativ, comparativ cu anii precedenți: 2019 – 938 persoane, 2020 – 648 persoane, 2021 – 355 persoane, 2022, semestrul I – 134 persoane. Situația este generată de perioada pandemică COVID-19, de numărul mic de unități sanitare implicate, dar, situația critică a ultimului an o reprezintă sistarea distribuției terapiei cu Vareniclină, singura opțiune terapeutică a acestui moment fiind

producții de substituție nicotinică, care se pot utiliza și fără recomandarea medicului, astfel că, pacienții consiliați pot să își achiziționeze aceste produse fără a mai beneficia de consultații în cadrul Centrului Antifumat.

În cadrul Centrului Antifumat al Institutului de Pneumoftiziologie Marius Nasta au beneficiat de consiliere psihologică un număr de 279 persoane în perioada ianuarie-octombrie 2022, 133 de persoane în anul 2021, 271 persoane în anul 2020. Numărul de persoane care au accesat serviciile STOP FUMAT în perioada pandemiei sunt evident mai scăzute, comparativ cu anul 2019, când în Centru au fost prezenți 580 fumători. Menționăm că este singurul centru în care persoanele dependente de tutun pot beneficia de consiliere psihologică specializată în ședințe de grup sau individuale.

Din cele 279 de persoane, care s-au adresat Centrului în anul 2022, 226 de persoane au primit terapie de substituție nicotinică, iar dintre aceștia 53 % se declară abștinenți la finalul tratamentului.

Renunțarea la fumat presupune combinarea următoarelor componente:

- educație terapeutică: explicarea dependenței de tutun, a consecințelor asupra sănătății, a beneficiilor renunțării la fumat și a mecanismului de acțiune a terapiei specifice;
- terapie cognitiv-comportamentală - identificarea factorilor comportamentali specifici, creșterea motivației și reducerea temerilor;
- farmacoterapie.

În scopul conștientizării adolescenților cu privire la riscul consumului de tutun Institutul de Pneumoftiziologie Marius Nasta este partener cu instituții de învățământ din București și județul Ilfov unde sunt prezentate materiale informative, cu privire la riscurile la care se expun în urma consumului de țigări convenționale, dispozitive electronice și produse din tutun încălzit.

Un trend destul de bine cunoscut îl reprezintă consumul țigărilor neconvenționale, în acest sens Prof. Dr. Florin Mihălțan, președinte ENSP (European Network for Smoking and Tobacco Prevention) declară: *“Suntem la a 20 - a aniversare a Zilei Naționale fără Fumat, o inițiativă care merită încurajată și menținută, deoarece în România, la ora actuală, există nu doar un asediu*

din partea industriei tutunului legat de țigara convențională, dar și o ofertă nouă de produse alternative “așa zise sigure” care reprezintă o nouă provocare pentru sistemul sanitar. Având în vedere sloganul lansat de OMS de Ziua Internațională Antifumat considerăm că este important să reiterăm și la nivel național impactul asupra sănătății populației României a consecințelor induse atât de țigările convenționale, cât și al produselor noi: țigara electronică și tutun încălzit. Tinerii noștri trebuie să știe că atunci când aleg țigara electronică și se gândesc că astfel nu fumează, nu aleg un risc scăzut, ci unul necunoscut.”

În februarie 2020, Centrul pentru Controlul și Prevenirea Bolilor (CDC) au confirmat 2.807 de cazuri de leziuni pulmonare asociate utilizării de țigări electronice sau vaping (EVALI) și 68 de decese atribuite acestei afecțiuni. CDC a identificat acetatul de vitamina E ca o substanță chimică ce produce îngrijorare și risc de dezvoltare a EVALI. Până la acest moment au fost identificate peste 2.000 de substanțe chimice în țigările electronice, dintre care marea majoritate sunt neidentificate. Pe lângă cofeina evidențiată în jumătate din produse, au fost identificate produse chimice toxice și pesticide cu efect iritativ asupra căilor respiratorii. Conform aceleași surse în 2022, 2,55 milioane de elevi de gimnaziu și liceu din SUA au folosit țigări electronice în ultimele 30 de zile, inclusiv 3,3% (380.000) dintre elevii de gimnaziu și 14,1% (2,14 milioane) dintre elevii de liceu.

Țigările neconvenționale „conțin o cantitate mai ridicată de nicotină, comparativ cu țigările clasice și au un potențial adictiv ridicat, studiile demonstrând că adolescenții care încep să utilizeze țigări electronice în mod regulat sunt de 4 ori mai predispuși să fumeze țigări convenționale după 18 luni. Trebuie să menționez că efectele consumului de țigări neconvenționale nu au fost studiate timp îndelungat pentru a se cunoaște cu certitudine efectele lor pe termen lung.” precizează asist. univ. dr. Luiza Ana Iorga.

Institutul de Pneumoftiziologie Marius Nasta consideră că este necesară adoptarea de urgență a unor măsuri care să ducă la scăderea numărului de tineri expuși la consumul de tutun și țigări electronice, a unor de politici integrate care să ne permită să respirăm un aer curat.

Invităm mass media să fie alături de noi în această Zi Națională fără Tutun având ca scop comun informarea populației cu privire la riscurile fumatului, atât asupra oamenilor, cât și asupra mediului în care trăim, încercând să obținem în acest fel și o scădere a mortalității prin boli pulmonare și nu numai.

Bibliografie

<https://hub.jhu.edu/2021/10/07/vaping-unknown-chemicals/>

https://www.cdc.gov/tobacco/basic_information/e-cigarettes/about-e-cigarettes.html

https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Tobacco_consumption_statistics#Use_of_electronic_smoking_devices

